
L'ECLOGA DE LA PRIMAVERA I LA INFLUÈNCIA DE VIRGILI EN
L'OBRA PRIMERENCA DE RIBA, per Jaume Medina

A *Carles Riba i els clàssics: les primeres traduccions (1911-1917)*, inclòs a les «Actes del Simposi Carles Riba», Joaquim Molas i el qui signa estudiàvem l'etapa inicial de l'humanista en el camp de la traducció i de la creació: l'any 1911, hi recordàvem, el poeta (aleshores estudiant de segon curs de lletres) publicà la versió de les *Bucòliques* de Virgili; el mateix 1911 guanyà, amb una *Ègloga* de collita pròpia, la Flor Natural dels Jocs Florals de Girona, que presidia Eugeni d'Ors. A l'*Ègloga* una Musa Boscana dialoga en somnis amb Títir (personatge ficli: «eres poeta i no t'ho sabies»; tan bon punt es desperta, el pastor troba al Títir de la *Bucòlica I* amagava Virgili), al qual revela un fet transcendental en dir-li: «eres poeta i no t'ho sabies»; tan bon que punt es desperta, el pastor troba al seu costat l'amorosa Amarillis, que li ceneix les temples amb una corona, consagrant-lo, així, en el seu delitós mester. Amagui o no un personatge real, la pastora dels poemes del mantuà surt en d'altres composicions ribianes dels mateixos anys: «Tu passes, Amarillis, immortalment per mon auba», diu un vers del poema seu *De l'episodi pastoral*, publicat a l'*Antologia de poetes catalans d'avui* per l'editorial L'Avenç el 1913. En la seva època de llatísta, Riba continuava la lectura de Virgili, que volia traduir sencer; els Jocs Florals de Barcelona corresponents a l'any 1912 publiquen una versió que hi fou premiada: els versos 1-43 de la primera de les *Geòrgiques* virgilianes, de la qual es conserven actualment dos manuscrits: un a l'Arxiu Riba (amb un total de 117 versos) i un altre a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (dins la carpeta Arxiu dels Jocs Florals, 1912, amb un total de 43 versos). En procedir a la localització d'aquest segon, i per l'advertiment que em féu Manuel Rovira —actual arxiver de la Casa de l'Ardiaca, al qual vull fer palesa d'aquí estant la meva gratitud—, vaig poder comprovar que a la carpeta abans esmentada hi havia un altre text amb la mateixa lletra bellament

calligrafiada que en feia possible l'atribució a Riba. El poema, que transcriu tot seguit, titulat *Ecloga de la Primavera*, amb el lema «Amarillis» i un avís subratllat precedint el títol amb la remarca: «Renuncia per endevant a tot accésit!!!», és el número 154 en l'ordre de recepció (segons consta també al volum dels Jocs Florals de Barcelona, 1912) i ocupa cinc fulls numerats de 19 × 21,2 cm.; els versos, en un total de seixanta-tres, hi són numerats de deu en deu i tenen la següent distribució: full 1, vs. 1-14; full 2, vs. 15-28; full 3, vs. 29-43; full 4, vs. 44-58; full 5, vs. 59-63.

JAUME MEDINA

ECLOGA DE LA PRIMAVERA

Amarillis es tota enrogida y tota riolera
de les roses primeres de son verger que la nova
Primavera ha florit. Y guaytant a son volt com les branques
ja son pesantes dels fruyts que el benèvol soley acolora
Amarillis ovira el jorn de gitar les venustes
pomes a Títir, el bell pastor de divines besades.
Y ella trem en son pit d'un desitj de cançons y de dances
quan ve a Títir, qui vetlla els arments cogitant Amarillis.
Y les lentes vadelles han devingut inquietes
y llur bruel es un crit de guerra, y al fons de llurs nines,
amples nines d'infant, s'hi agita abocantse la flama
qui les consum d'un arcà marriment en la grassa pastura.
Títir mateix ha sentit dins la sanc la calda follia
d'un anap de bon ví, y devallant a salts a les canyes
fa una nova siringa, ab virtut de noves cantades
en llaor d'Amarillis, qui du en sos ulls Primavera.

Títir

Jo te sabia dels dies d'hivern venint, Amarillis
a mi per les senderes aromades de roses,
ab la crinera jaquida a l'amor de l'aura, Amarillis,
de l'aura d'or y tèbia y àgil de Primavera,
y ab meravella en el vis, d'haver esguardat en els boscos
la càndida y purpúrea nuditat d'una dea.
Jo he vist en tres fontanes somriure'm ta faç, Amarillis,
trèmolament servada dintre l'onda qui canta,

y hi he portat caldament com a uns altres llavis mos llavis,
fantasiant sentirte dintre meu, Amarillis,
dintre meu, Amarillis, trement com una cantada
àvida de llençar-se al cel de Primavera.

Tu ets dintre meu cantada, tu ets ritme de dansa, Amarillis,
tu ets Primavera nova, tu ets Primavera eterna.
Y quan tu't mous en mi florint mes entranyes de roses
y en mes venes la flama de ton bes se raviva
y un turment divinal agita mon còs demunt l'herba
—qui's fa tota frissosa com dins una abraçada—
romp en un cant ma siringa, y ton nom travessa les selves,
Oh Amarillis com un nunci de Primavera.

Oh el teu nom, Amarillis, qui es un crestell de fontana
dient repòs en una solitud dolça y verda!
Oh el teu amor, Amarillis, qui és una prada florida
ont dancen sots les murtes el pastò y la pastora
coronats de ginestes daurades y roses vermelles,
afogats en les tempes del vi de Primavera!

Tu ets dintre meu cantada, tu ets ritme de dansa, Amarillis
tu ets Primavera nova, tu ets Primavera eterna!

Jo vull ab tu, Amarillis, volar, volar a la dansa,
al sol de Primavera, per les ròsides comes
ont les verges en ritmica anella cenyeixen les ares
del renovat miracle de les carns lluminoses,
ont les verges en chor mesurat cenyeixen les ares
de la gracia lasciva dels cants de Primavera.

Jo vull ab tu, Amarillis jaquirme a l'oratge del ritme,
ser cantada y ser dansa en el chor de les verges;
jo vull ab tu vuydar les profundes copes d'acacia,
y retrovâ en tos llavis porpra de vi y de roses,
y en ton còs sentî el palpit de la nova florida,
oh ma bella Amarillis, ma Primavera eterna.

Títir canta saltant com un faune dessots l'argentina
espessor de les eures, y ab Títir salta Amarillis,
qui com les roses es tota enrogida y tota riolera,
salten les lentes vadelles com un remat de centaures.
Y més encara que l'or del sol demunt de les ondes
del rierol qui decorre cantant a les prades jussanes
brilla la Primavera en els ulls de la bella Amarillis.

[CARLES RIBA]